

เค้าโครงรายวิชา (Course Syllabus) ประจำปีภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566
 รหัสวิชา/ชื่อวิชา สค.238 การสังคมสงเคราะห์ในกระบวนการยุติธรรม
 Section: 450001 (3 หน่วยกิต)
 หลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตรบัณฑิต คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์
 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (ศูนย์รังสิต)

1. อาจารย์ผู้สอน/ผู้รับผิดชอบรายวิชา พร้อมข้อมูลการติดต่อ

Sec./gr.	อาจารย์ผู้บรรยาย	โทรศัพท์	e-mail	สถานที่ติดต่อ/ ห้องพัก
450001	รศ.ดร.ศิริพันธ์รัตน์ กาญจนกูญชร	-	poontu@gmail.com	602

ห้องเรียน : สค.308 อาคารที่ทำการคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์
 ช่องทางการเข้าห้องเรียนออนไลน์ (กรณีสอนออนไลน์) -

2. วันและเวลาบรรยาย

ทุกวันอังคาร เวลา 13.30 – 16.30 น. ห้องบรรยาย สค.308

วันสอบ

สอบกลางภาค วันพุธ ที่ 28 กุมภาพันธ์ 2567 เวลา 14.30 – 16.00 น.

สอบปลายภาค วันจันทร์ที่ 13 พฤษภาคม 2567 เวลา 09.00 – 12.00 น.

3. จุดมุ่งหมายของรายวิชา Purposes of the course

1. เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจปัญหาอาชญากรรม ปรัชญาการลงโทษผู้กระทำความผิด
2. เพื่อให้ผู้เรียนรู้แนวคิด หลักการและวิธีการงานสังคมสงเคราะห์ในกระบวนการยุติธรรม
3. เพื่อให้ผู้เรียนมีความเข้าใจต่อการประยุกต์ใช้งานสังคมสงเคราะห์ในกระบวนการยุติธรรม

4. แนวสังเขปการบรรยาย Course Description

ภาษาไทย

แนวคิด หลักการ วิธีการ และพัฒนาการของการสังคมสงเคราะห์ที่เกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรม การประยุกต์ใช้งานสังคมสงเคราะห์ไทย ปัญหาและอุปสรรค ตลอดจนแนวโน้มและแนวทางแก้ไขปัญหาของงานสังคมสงเคราะห์ในกระบวนการยุติธรรม และมีการจัดการศึกษาดูงานในหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (มีการศึกษาดูงาน)

ภาษาอังกฤษ

Concept, principles, methods, and development of social work in the criminal justice; application of social work in the Thai judicial system; problems and obstacles in social work in the criminal justice; and trends of and guidelines for problem solving in social work in the criminal justice (Field study required).

5. ผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังระดับรายวิชา

1. คุณธรรม จริยธรรม					2. ความรู้			3. ทักษะทางปัญญา			4. ทักษะความสัมพันธ์			5. ทักษะการวิเคราะห์			6. ทักษะการปฏิบัติทางวิชาชีพ			
1	2	3	4	5	1	2	3	1	2	3	1	2	3	1	2	3	1	2	3	4
●	○	●		●	●	○	○	●	○	○			○	●	○	○		○	●	○

6. กฎกติกา/เกณฑ์การวัดและประเมินผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้

กฎกติกาการเรียนการสอนในชั้นเรียน

กฎกติกาการเรียนการสอนในชั้นเรียนเนื่องด้วยการจัดการเรียนการสอนในปีการศึกษา 2/2565 เป็นการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบสถานที่ตั้ง โดยอาจจะมีการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบออนไลน์ได้หากพบสถานการณ์การแพร่ระบาดของ โควิด-19 (COVID-19) ทั้งนี้ขอให้เป็นไปตามข้อตกลงของแต่ละชั้นเรียน ดังนั้น กฎ กติกา สำหรับ การเรียนการสอนของรายวิชา สค. 238 การสังคมสงเคราะห์ในกระบวนการยุติธรรม ทั้งในช่วงเวลาการเรียน ในชั้นเรียนและการเรียนออนไลน์ (ถ้ามี) ซึ่งมีจำนวนการเรียน 16 ครั้ง มีดังต่อไปนี้

1) นักศึกษาทุกคนต้องเข้าชั้นเรียน หรือต้องออนไลน์ผ่านระบบ (Microsoft Teams) MST หรือระบบออนไลน์อื่นๆ ตามที่ได้ตกลงร่วมกันระหว่างอาจารย์ผู้สอนและนักศึกษา ตามวัน และเวลาของการจัดการเรียนการสอนตามที่ได้ตกลงร่วมกัน

2) หากมีการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ นักศึกษาทุกคนต้องใช้ชื่อและนามสกุลจริงในระหว่างการเรียนออนไลน์ผ่านระบบ MST หรือระบบออนไลน์อื่น ๆ ตามที่ได้ตกลงร่วมกันระหว่างอาจารย์ผู้สอนและนักศึกษา

3) นักศึกษาต้องเข้าชั้นเรียนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 ของการเรียนในชั้นเรียนทั้งหมด (11 ครั้ง) โดยเป็นการนับรวมทั้งในรูปแบบสถานที่ตั้งและรูปแบบออนไลน์ และไม่เข้าเรียนล่าช้า ทั้งนี้หากมีความจำเป็นที่ไม่สามารถเข้าเรียนได้หรือจะต้องเข้าเรียนล่าช้า ควรติดต่ออาจารย์ผู้สอนก่อนล่วงหน้าอย่างน้อย 3 วันทำการ หรือหากมีอาการป่วยต้องติดต่อ/แจ้งผู้สอนก่อนทางอีเมลหรือทางช่องทางการติดต่อที่กำหนดไว้ระหว่างผู้เรียนและอาจารย์ผู้สอน

4) ในกรณีที่ต้องเรียนผ่านระบบออนไลน์ หากนักศึกษามีปัญหากับระบบออนไลน์เนื่องจากสาเหตุใดก็ตามจะต้องแจ้งแก่อาจารย์ผู้สอน หรือทางเจ้าหน้าที่ประจำหลักสูตรทางอีเมล หรือทางโทรศัพท์ หรือทางช่องทางการติดต่ออื่น ๆ ตามที่ได้ตกลงร่วมกันระหว่างอาจารย์ผู้สอนและนักศึกษา โดยเร็วที่สุด มิเช่นนั้นจะถือว่านักศึกษาไม่ได้เข้าเรียนในคาบนั้น ๆ

5) ในกรณีที่ต้องเรียนผ่านระบบออนไลน์ หากอาจารย์ผู้สอนขอตรวจนับจำนวนนักศึกษาที่เข้าเรียนและตอบคำถามการเรียนขอให้นักศึกษาเปิดกล้องด้วยทุกครั้ง หรือหากมีความจำเป็นที่ไม่สามารถเปิดกล้องได้ขอให้แจ้งเหตุผลด้วย มิเช่นนั้นจะถือว่านักศึกษาไม่ได้เข้าเรียนในคาบนั้น ๆ

6) นักศึกษาและผู้สอนควรที่จะต้องเคารพซึ่งกันและกัน รวมทั้งยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่างโดยปราศจากอคติ

7) หากนักศึกษาประสงค์ที่จะทำการบันทึกการสอนไม่ว่าด้วยวิธีการใด ๆ ต้องแจ้งให้ผู้สอนและเพื่อนร่วมชั้นเรียนทราบและยินยอมก่อนทุกครั้ง

8) การรับมอบหมายงานและการส่งงาน หากเป็นการมอบหมายให้ส่งผ่านระบบออนไลน์ นักศึกษาจะต้องส่งผ่านระบบ MST ตามกำหนดระยะเวลาทุกครั้ง หากนักศึกษามีความจำเป็นที่จะต้องส่งงานล่าช้าเนื่องจากสาเหตุจากข้อผิดพลาดของระบบออนไลน์ ขอให้นักศึกษาแจ้งแก่อาจารย์ผู้สอนทางอีเมล หรือทาง

โทรศัพท์หรือทางช่องทางการติดต่ออื่น ๆ ตามที่ได้ตกลงร่วมกันระหว่างอาจารย์ผู้สอนและนักศึกษา โดยเร็วที่สุด มิเช่นนั้นจะถือว่านักศึกษาไม่ได้ส่งงานชิ้นนั้น หรือส่งงานล่าช้า

การวัดผล

วิธีการวัดผล	สัดส่วนคะแนน
งานเดี่ยว	20 คะแนน
สอบกลางภาค	30 คะแนน
สอบปลายภาค	30 คะแนน
การทำงานเป็นกลุ่ม	20 คะแนน
รวม	100 คะแนน

7. หัวข้อการเรียนการสอน/แผนการสอน

ครั้งที่	เนื้อหา	ผู้สอน	วิธีการศึกษา/การสอน
<u>1</u> 9 ม.ค.2567	<ul style="list-style-type: none"> แนะนำวิชา ขอบเขต การวัดผล หนังสืออ่านประกอบ และสร้างข้อตกลงร่วมกัน อาชญากรรมและปรัชญาการลงโทษ 	รศ.ดร.ศิรินทร์รัตน์ กาญจนกฤษกร	<ul style="list-style-type: none"> - บรรยาย - อภิปราย - แลกเปลี่ยนความเห็นร่วมกัน (จากบทเรียนและสื่อประกอบการสอน)
<u>2</u> 16 ม.ค.2567	<ul style="list-style-type: none"> แนวคิดพื้นฐานและพัฒนาการของการสังคมสงเคราะห์ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม 	รศ.ดร.ศิรินทร์รัตน์ กาญจนกฤษกร	<ul style="list-style-type: none"> - บรรยาย - อภิปราย - แลกเปลี่ยนความเห็นร่วมกัน (จากบทเรียนและสื่อประกอบการสอน)
<u>3</u> 23 ม.ค.2567	<ul style="list-style-type: none"> ความหมาย และกรอบแนวคิดของความเชื่อมโยงระหว่างงานสังคมสงเคราะห์ในกระบวนการยุติธรรมกับงานสิทธิมนุษยชน กฎหมาย 	รศ.ดร.ศิรินทร์รัตน์ กาญจนกฤษกร	<ul style="list-style-type: none"> - บรรยาย - อภิปราย - แลกเปลี่ยนความเห็นร่วมกัน (จากบทเรียนและสื่อประกอบการสอน)
<u>4</u> 30 ม.ค.2567	<ul style="list-style-type: none"> ภาพรวมของงานสังคมสงเคราะห์ในกระบวนการยุติธรรม (ต้นน้ำ, กลางน้ำ, ปลายน้ำ) บทบาท หน้าที่ ของนักสังคมสงเคราะห์ การปฏิบัติต่อผู้กระทำผิด 	รศ.ดร.ศิรินทร์รัตน์ กาญจนกฤษกร	<ul style="list-style-type: none"> - บรรยาย - อภิปราย - แลกเปลี่ยนความเห็นร่วมกัน (จากบทเรียนและสื่อประกอบการสอน)
<u>5</u> 6 ก.พ.2567	<ul style="list-style-type: none"> งานสังคมสงเคราะห์ในระบบงานยุติธรรม <ul style="list-style-type: none"> - ตำรวจ, ศาล - หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง - บทบาท หน้าที่ - กฎหมายที่เกี่ยวข้อง 	รศ.ดร.ศิรินทร์รัตน์ กาญจนกฤษกร	<ul style="list-style-type: none"> - บรรยาย - อภิปราย - แลกเปลี่ยนความเห็นร่วมกัน (จากบทเรียนและสื่อประกอบการสอน)
<u>6</u> 13 ก.พ.2567	<ul style="list-style-type: none"> งานสังคมสงเคราะห์ในระบบงานยุติธรรม <ul style="list-style-type: none"> - กระบวนการยุติธรรมสำหรับผู้ใหญ่ - บทบาท หน้าที่ 	รศ.ดร.ศิรินทร์รัตน์ กาญจนกฤษกร	<ul style="list-style-type: none"> - บรรยาย - อภิปราย - แลกเปลี่ยนความเห็นร่วมกัน (จากบทเรียนและสื่อประกอบการสอน)

ครั้งที่	เนื้อหา	ผู้สอน	วิธีการศึกษา/การสอน
	- กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับบทบาทในระดับบุคคลต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม		
<u>7</u> 20 ก.พ.2567	<ul style="list-style-type: none"> งานสังคมสงเคราะห์ในระบบงานยุติธรรม กระบวนการยุติธรรมสำหรับเด็กและเยาวชน บทบาท หน้าที่ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง 	รศ.ดร.ศิริจันทร์รัตน์ กาญจนกฤษธร	<ul style="list-style-type: none"> บรรยาย อภิปราย แลกเปลี่ยนความเห็นร่วมกัน (จากบทเรียนและสื่อประกอบการสอน)
สอบกลางภาค			
<u>9</u> 5 มี.ค.2567	การเป็ยงเบนเด็กและเยาวชนจากกระบวนการยุติธรรมทางอาญา กระบวนการยุติธรรมสำหรับเด็กและเยาวชน	รศ.ดร.ศิริจันทร์รัตน์ กาญจนกฤษธร	<ul style="list-style-type: none"> บรรยาย อภิปราย แลกเปลี่ยนความเห็นร่วมกัน (จากบทเรียนและสื่อประกอบการสอน)
<u>10</u> 12 มี.ค.2567	<ul style="list-style-type: none"> งานสังคมสงเคราะห์ในระบบงานยุติธรรม กรมคุมประพฤติ ppt บทบาท หน้าที่ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง 	รศ.ดร.ศิริจันทร์รัตน์ กาญจนกฤษธร	<ul style="list-style-type: none"> บรรยาย อภิปราย แลกเปลี่ยนความเห็นร่วมกัน (จากบทเรียนและสื่อประกอบการสอน)
<u>11</u> 19 มี.ค.2567	<ul style="list-style-type: none"> วิเคราะห์พฤติกรรมผู้กระทำผิดผ่านสื่อสมคิด พุ่มพวง หรือศูนย์ฝึกฯบ้านกาญจนา 	รศ.ดร.ศิริจันทร์รัตน์ กาญจนกฤษธร	<ul style="list-style-type: none"> บรรยาย อภิปราย แลกเปลี่ยนความเห็นร่วมกัน (จากบทเรียนและสื่อประกอบการสอน)
<u>12</u> 26 มี.ค.2567	<ul style="list-style-type: none"> จรรยาบรรณที่เกี่ยวข้องกับงานสังคมสงเคราะห์และนักสังคมสงเคราะห์ในกระบวนการยุติธรรม จริยธรรมทางวิชาชีพ ข้อพึงสังเกต 	รศ.ดร.ศิริจันทร์รัตน์ กาญจนกฤษธร	<ul style="list-style-type: none"> บรรยาย อภิปราย แลกเปลี่ยนความเห็นร่วมกัน (จากบทเรียนและสื่อประกอบการสอน)
<u>13</u> 2 เม.ย.2567	งานสังคมสงเคราะห์กับกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์	รศ.ดร.ศิริจันทร์รัตน์ กาญจนกฤษธร	<ul style="list-style-type: none"> บรรยาย อภิปราย แลกเปลี่ยนความเห็นร่วมกัน (จากบทเรียนและสื่อประกอบการสอน)
<u>14</u> 9 เม.ย.2567	Self Study งานกลุ่ม	รศ.ดร.ศิริจันทร์รัตน์ กาญจนกฤษธร	Self-study
<u>15</u> 16 เม.ย.2567	หยุดชดเชย	รศ.ดร.ศิริจันทร์รัตน์ กาญจนกฤษธร	<ul style="list-style-type: none"> นำเสนอรายงาน แลกเปลี่ยนความเห็นร่วมกัน
<u>16</u> 23 เม.ย.2567	<ul style="list-style-type: none"> นำเสนอผลการศึกษาในชั้นเรียน ทิศทางการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์ในกระบวนการยุติธรรมของประเทศไทยในอนาคต สรุป 	รศ.ดร.ศิริจันทร์รัตน์ กาญจนกฤษธร	<ul style="list-style-type: none"> นำเสนอรายงาน แลกเปลี่ยนความเห็นร่วมกัน
สอบปลายภาค			

*หมายเหตุ: หากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนาดีขึ้น และสามารถศึกษาคุณงานนอกสถานที่ได้ จะจัดให้มีการศึกษาคุณงานในหน่วยงานที่มีการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์ 1 ครั้ง

8. การประเมินผลการเรียน

เกณฑ์การประเมินผลการเรียนจะพิจารณาโดยการอิงกลุ่มเป็นสำคัญ โดยจะมีช่วงคะแนนตั้งแต่ 0.00 – 4.00 ซึ่งมีรายละเอียดของแต่ละช่วงคะแนนดังนี้

A	B+	B	C+	C	D+	D	F
4.00	3.50	3.00	2.50	2.00	1.50	1.00	0.00

9. การอุทธรณ์ของนักศึกษา

กรณีที่นักศึกษามีความสงสัยเกี่ยวกับผลการประเมินในรายวิชาใดสามารถยื่นคำร้องขออุทธรณ์คำตอบ ตลอดจนคะแนนและวิธีการประเมินของอาจารย์แต่ละรายวิชาได้ภายใน 7 วันหลังประกาศผลการเรียน โดยสามารถเขียนยื่นคำร้องได้ที่ งานการศึกษาและกิจการนักศึกษา ชั้น 2 คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์

10. เอกสารอ้างอิงประกอบการเรียนการสอน

10.1 ตำราและเอกสารหลัก Required textbooks and materials

นันทิ จิตสว่าง. (2524). แนวความคิดเบื้องต้นเกี่ยวกับการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดโดยไม่ใช้เรือนจำ. *วารสารราชทัณฑ์*, 29, หน้า 11.

พเยาว์ ศรีแสงทอง. (2555). *การลงโทษและการแก้ไขผู้กระทำความผิด*. กรุงเทพฯ : จามจุรีโปรดักส์.กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ. (2563).*แผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2562-2565)*. กรุงเทพฯ : กระทรวงยุติธรรม.

Gibelman, M. (1995). *What social workers do*. Washington, DC: NASW Press.

Gumz, E. J. (2004). American social work, correction and restorative justice: An appraisal. *International Journal of Offender Therapy and Comparative Criminology*, 48(4), 449-460. doi: 10.1177/0306624X03262516

Maschi, T. & Killian, M.L. (2011). The evaluation of forensic social work in the United States: Implications for 21st century practice. *Journal of Forensic Social Work*, 1, 8-36. doi: 10.1080/1936928X.2011.541198

Patterson, G. T. (2012). *Social work practice in the criminal justice system*. New York: Routledge.

10.2 เอกสารอื่นๆ Other materials

ราชกิจจานุเบกษา. (2561). *ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561-2580)*. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.สัญญาพงศ์ ลิ้มประเสริฐ, อีราภรณ์ แสงจันทร์ศรี, และอนิสมา มานะทน. (2562).

การลงโทษผู้กระทำผิดทางอาญา. *งานประชุมวิชาการระดับชาติ มหาวิทยาลัยรังสิต ประจำปี 2562*, หน้า 1484-1493. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรังสิต.

สุทิตา มณีเพชร. (2518). *ทัศนะของเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ต่องานสังคมสงเคราะห์ในเรือนจำพิเศษ กรุงเทพมหานคร*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารคดี, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์).

เสาวณี ธิวิลแก้ว. (2543). เอกสารประกอบการเสวนา เรื่อง บทบาทนักสังคมสงเคราะห์กับ พ.ร.บ. แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 20) พ.ศ. 2542. *ยุติธรรม*, หน้า 25-27. กรุงเทพมหานคร: ศาลยุติธรรม.

- เสาวธาร โพธิ์กลัด. (2563). งานสังคมสงเคราะห์ในระบบงานยุติธรรม: บทบาท หน้าที่ของนักสังคมสงเคราะห์
ในกระบวนการยุติธรรมเพื่อสร้างความปลอดภัยและความสงบสุข และลดความเหลื่อมล้ำของ
สังคมไทยภายใต้ยุทธศาสตร์กระทรวงยุติธรรมระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579). รายงานสืบเนื่องการ
สัมมนาวิชาการเนื่องในโอกาสสถาปนาคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มธ. ปีที่ 66, หน้า 100-115.
กรุงเทพมหานคร: คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- เสาวคนธ์ เจษฎารักษ์ และคณะ (2550). การเสริมสร้างสมรรถนะและการศึกษาเปรียบเทียบเพื่อพัฒนางาน
สังคมสงเคราะห์ในงานราชทัณฑ์. นนทบุรี: กรมราชทัณฑ์ กระทรวงยุติธรรม.